Antipestprotocol

IKC De Wijssel

‘Veilig en sociaal’

2025 - 2026

Voorwoord/inleiding

Dit antipestprotocol heeft als doel: “Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Dat vraagt wel, dat wij kinderen leren zich open en weerbaar op te stellen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Het antipestprotocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt in het geval van respectloos gedrag op school. Wij vinden het als school heel belangrijk dat leerlingen elkaar respecteren en dat pesten wordt voorkomen. Op deze manier dragen de leerlingen deze waarde in de toekomst met zich mee.

Bij ons op school is Kitty Teunissen de anti-pestcoördinator. Zij heeft een training betreffende de omgang met pestgedrag gevolgd. De anti-pest coördinator is het tweede aanspreekpunt in het geval van pestsituaties. Het eerste aanspreekpunt is de groepsleerkracht. Daarnaast is de anti-pest coördinator verantwoordelijk voor de coördinatie van het stappenplan en het informeren en bevragen van collega’s betreffende het pesten in de school.

Inhoudsopgave

Voorwoord	pag. 2
Inhoudsopgave	pag. 3
Begripsbepalingen	pag. 4
Algemene informatie over pesten	pag. 5
Communicatie	pag. 6
Preventief	pag. 7
5- sporen aanpak	pag. 8
Leidraad bij pestgedrag	pag. 8 en 9
Digitaal pesten	pag. 10

Bijlagen

Bijlage 1 De Kanjertraining	pag. 11 en 12

Begripsbepalingen

Plagen
Je kunt van plagen spreken, als beide partijen even sterk zijn. Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. Het kan een ‘spel’ met woorden zijn, of elkaar voor de gek houden. De plager heeft niet de intentie om de geplaagde te beschadigen.

Ruzie/ conflict
Ruzie maken wordt door kinderen en ouders nog wel eens benoemd als pesten. Een ruzie is een conflict tussen mensen over een behoefte of over wat rechtvaardig is.

Pesten
Pesten is (psychisch, fysiek of seksueel) systematisch bejegenen van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten/ schoolgenoten, die onvoldoende in staat is/ zijn zichzelf te verdedigen.

Plagen wordt pesten
Plagen wordt pesten als de geplaagde aangeeft een bepaalde actie en/ of woorden onprettig te vinden en de plager stelselmatig doorgaat.

Omstanders
Hieronder verstaan we de kinderen die het pesten zien en herkennen, maar het laten bestaan.

Meelopers
Onder meelopers worden kinderen verstaan die aan het pesten deelnemen vanuit een vorm van groepsdruk.

Herstelgesprek
De stappen die we toepassen zijn:

1. Wat is er gebeurd, volgens beide kinderen (verhaal laten doen)
2. Welk gevoel leverde dat bij beiden op (kort)
3. Wat is de behoefte nu (voor beide kinderen)
4. Oplossingen en afspraken maken die voor beiden zinvol en aanvaardbaar zijn
5. Evaluatiemomenten afspreken indien nodig

Algemene informatie over pesten

Voordat we meer uitleg geven over onze werkwijze, vinden we de volgende informatie van belang in het kader van de omgang met pesten.

Redenen om pesten aan te pakken en om te buigen naar respectvol gedrag

1. Gevoel van de gepeste leerling
2. De sfeer in de klas kan negatief worden
3. De schoolresultaten kunnen minder worden
4. De kinderen leren verkeerd sociaal gedrag aan
5. Elk kind moet zich veilig kunnen voelen

Signalen van pesten kunnen o.a. zijn

- Buitengesloten worden
- Negeren
- Roddelen
- Belachelijk maken
- Uitlachen en schelden
- Spullen afpakken of kapot maken
- Achtervolgen en bedreigen
- Slaan, schoppen, duwen en porren
- Stelselmatig opmerkingen maken over kleding

Vormen van digitaal pesten

- Anonieme berichten sturen via social media
- Schelden, roddelen en bedreigen via computer of mobiel
- Foto's van personen op internet plaatsen
- Privé-gegevens op een site plaatsen
- Wachtwoorden misbruiken
- Haatprofielen aanmaken

Signalen van een gepest kind kunnen zijn:

- Zij lijken vaak geen vrienden te hebben
- Ze worden vaak als laatste gekozen
- Ze hebben geen zin om naar school te gaan
- Ze proberen vaak dichtbij de leerkracht te blijven
- Ze vertonen gedrag dat op klikken kan lijken
- Ze zijn angstig en onzeker
- Zij zien er bang, neerslachtig en huilerig uit
- De schoolresultaten verminderen
- Ze vertonen volgzaam gedrag
- Proberen af te kopen met geld of snoep

Andere signalen voor de leerkracht kunnen zijn:

- Zuchten van klasgenoten
- Klagen over klasgenoten
- Bij de pleinwacht blijven staan
- Verhullend computergedrag

Het is belangrijk om als ouder/leerkracht signalen te onderkennen die door een gepest kind worden afgegeven, omdat kinderen niet altijd vertellen dat ze worden gepest.

Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Het is een geleidelijk proces van plagen naar pesten
- Teleurstelling en schaamtegevoelens om ouders er over te vertellen

- Angst voor een beschuldiging (“Waarom zeg je niets terug?”)
- De problemen worden groter als er over gesproken wordt: “Klikspaan!”
- Niet mogen vertellen van de pester (bedreiging)

Communicatie

Een goede samenwerking en communicatie tussen school en gezin is erg belangrijk. Je kunt hier dan ook een groot voordeel behalen. Daarom wordt hieronder beschreven wat u van ons als school kan verwachten en wat wij van u en uw kinderen verwachten.

Wat u mag verwachten van de leerkrachten op onze school?
U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder. U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde; “een goed voorbeeld doet goed volgen”. Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect. Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan.
De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

Wat wordt van u als ouder verwacht?
Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

- U spreekt in het bijzijn van uw kind met respect over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook over u en uw kind.
- U spreekt met respect over de leerkracht, dit doet de leerkracht ook over u.
- Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de leerkracht. Afhankelijk van dit gesprek kan bij een tweede gesprek de vertrouwenspersoon / antipestcoördinator, intern begeleider of directeur betrokken worden. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen.

Wat wordt er van de kinderen verwacht?
Wij verwachten van de kinderen dat zij eerst het conflict zelf proberen op te lossen. Bijvoorbeeld: Als kinderen vervelend doen, blijf dan rustig en ga in gesprek. Vraag, indien nodig, hulp van de leerkracht. Tijdens de Kanjertraining worden kinderen hierin zo goed mogelijk toegerust om hiermee om te gaan.

Samengevat: bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is. Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is daarbij van groot belang!

Preventief

Om kinderen te leren hoe ze op een positieve wijze met elkaar om kunnen gaan en hierdoor probleemgedrag zoveel mogelijk te voorkomen, is het van belang om hier gestructureerd aandacht aan te besteden. De preventieve aanpak speelt een zeer belangrijke rol, dan wel de meest belangrijke rol in het voorkomen van pestgedrag.
Onze school werkt dan ook actief aan het versterken van pro-sociaal gedrag en het voorkomen van probleemgedrag. De Wijssel gebruikt een pro-sociale werkwijze, namelijk de Kanjertraining. Leerkrachten worden hierin bijgeschoold en nieuwe leerkrachten worden in het gebruik ervan meegenomen. Zie toelichting in bijlage 1. Ouders van nieuwe leerlingen krijgen bij aanmelding een folder over de Kanjertraining mee waarin zij worden meegenomen waar de school voor staat.

Het sociaal-emotionele pakket van “IEP” wordt gebruikt bij het signaleren en diagnosticeren. Leerkrachten en/of leerlingen vullen tenminste eenmaal per jaar een vragenlijst in en naar aanleiding van de uitslag hiervan worden afspraken gemaakt gericht op de groep en zo nodig gericht op individuele leerlingen. Gedragsproblemen worden zo in een vroeg stadium gesignaleerd. Er kunnen ook sociograms worden afgenomen indien we dit wenselijk vinden.

Daarnaast werken we ieder schooljaar, na een langere vakantie en bij belangrijke wijzigingen in een groepssamenstelling met werkvormen uit “De gouden weken”. En na kortere vakanties werken we aan groepsvorming met werkvormen uit “De zilveren weken”.

In groep 6 krijgen alle leerlingen trainingen op het gebied van rots en water. Dit zetten we in om leerlingen extra vaardigheden mee te geven op sociaal emotioneel gebied.

5-Sporen aanpak

Bij pestgedrag zijn vaak meer partijen betrokken dan alleen de pester en de gepeste.
Er zijn ook omstanders die het pesten laten gebeuren of zelfs stimuleren. Pesten is een groepsproces! Van álle betrokkenen wordt gevraagd om pesten te stoppen, ook aan de leerlingen die stilzwijgend toekijken.

We volgen hiervoor 5 sporen:
1 Hulp voor de gepeste
2 Correctie en hulp voor de pester
3 Aandacht voor de sfeer in de groep waar gepest wordt. Mobiliseren van de middengroep.
4 De ouders van de gepeste en de pester(s) en meelopers betrekken bij de aanpak.
5 Ondersteuning voor personeel om adequaat pesten aan te pakken.

Leidraad bij pestgedrag

(Afhankelijk van de situatie kan er afgeweken worden van de inhoud en volgorde van stappen of acties die ondernomen worden, onderstaande stappen zijn een leidraad die richting kunnen geven)

Stap 1:
Inzet Kanjertraining bij de omgang met sociale problemen of conflicten. Leerkrachten observeren actief en begeleiden leerlingen in de omgang met elkaar.

Stap 2:
Bij signalen van pesten, wordt de anti-pestcoördinator ingelicht.
De leerkracht stelt in overleg de volgende acties in:

- Gesprek aangaan met gepeste(n) en pester(s). Hierbij wordt de situatie zo goed mogelijk in beeld gebracht.
- Bij de pester(s) en in de groep aangeven dat pesten niet getolereerd wordt.
- De anti-pest coördinator en zo nodig de IBer en/of directeur inlichten.
- Ouders van de gepeste en de pester(s) inlichten en ze betrekken bij de aanpak.
- Hulp en correctie voor gepeste, pester(s) en meelopers bespreken.
- Aandacht voor de sfeer in de groep waar gepest wordt. De groep mobiliseren.
- Vinger aan de pols gesprekken, er worden vervolgafspraken gemaakt.

Als het probleem hiermee is opgelost (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten alle betrokkenen in en anders gaan we verder met…

Stap 3:
De leerkracht bespreekt een lange termijnplan in samenwerking met de anti-pestcoördinator. In dit plan worden de volgende stappen, de verwachtingen van de betrokkenen in een tijdsperiode besproken.
Hierbij kan gedacht worden aan:

- Signaleringssysteem pesten raadplegen en/ of activeren.
- Eventuele inzet specialisten.
- Het inzetten van een maatje/steungroep.
- Hulp inzetten voor gepeste en/of pester
- Groepsactiviteiten plannen.
- Toekomstgerichte afspraken maken met alle betrokkenen.

- Vinger aan de pols gesprekken met gepeste leerling en ouders door groepsleerkracht eventueel aangevuld met de anti-pestcoördinator.

Als het probleem hiermee is opgelost (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten alle betrokkenen in en anders gaan we verder met…

Stap 4:

De leerkracht spreekt ouders van pesters en meelopers aan op het gedrag van hun kind, want niet alleen voor gepeste, maar ook voor pesters en meelopers is de situatie niet gezond. Het pesten moet stoppen.
De leerkracht kan hierbij ondersteund worden door directie.

Hierbij kan gedacht worden aan:

Bestraffen van pestgedrag door de groepsleerkracht plus een gesprek na schooltijd en ouders informeren.
Wekelijks een gesprek over de goede momenten door de groepsleerkracht (band aanhalen/ verstevigen, vaak willen kinderen wel stoppen voor jou als leerkracht)
Groepsoefeningen doen om de groepsbinding te versterken (oefeningen van vertrouwen).
De anti-pest coördinator wordt op de hoogte gebracht.
Praktische ondersteuning door anti-pestcoördinator of IB-er kan.

Als het probleem hiermee is opgelost (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten alle betrokkenen in en anders gaan we verder met…

Stap 5:

- Ouders en kind van de pester(s) duidelijk maken, dat pesten nu gaat leiden tot time-out en als dat niet zal werken, dat de school dan tot evt. schorsing kan overgaan. (Zie ook beleid schorsing en verwijdering ‘als praten even niet meer helpt’.) Dit gesprek wordt gevoerd door de directie en de groepsleerkracht.
- In gesprek blijven met de ouders van de gepeste. In eerste instantie door de groepsleerkracht, maar de IBer of APCer kan hier ook een actieve rol in spelen.
- Eventuele extra hulp/training aankaarten

Wekelijks een gesprek over de goede momenten bij voorkeur met de groepsleerkracht. (band aanhalen/ verstevigen, vaak willen kinderen wel stoppen voor jou als leerkracht)
De anti-pest coördinator mee laten denken over de vorm en inzet van de gesprekken.

Als het probleem hiermee is opgelost (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten alle betrokkenen in en anders gaan we verder met…

Stap 6:

- Tijdelijke overplaatsing/ time-out van de pester naar een andere klas / ruimte om de eigen klas veiligheid te bieden zodat ze zich durven te uiten.

Als het probleem hiermee is opgelost (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten alle betrokkenen in en anders gaan we verder met…

Stap 7:

- Eventuele (interne) schorsing van de pester door de directie als ouders zich onttrekken aan hun verantwoordelijkheid. Denk aan overleg met bestuur en melding richting MR.
- De reden van schorsing bespreken met de groep. Opletten dat de groep niet de gepeste de schuld gaat geven!!

- Als de pester weer in de klas komt, eventueel niet in dezelfde pauze laten meespelen en indien nodig (bescherming gepeste) moet de leerling zich voor schooltijd eerder melden en mag hij/ zij later pas weg.

Als het probleem hiermee is opgelost (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten alle betrokkenen in en anders gaan we verder met…

Stap 8:

- Wanneer het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen kan de school overgaan tot definitieve verwijdering van school volgens de juiste juridische procedures.

Aan (ouders van) gepeste kinderen:
Soms heeft het gepeste kind ondersteuning nodig in zijn persoonsontwikkeling. Hierbij kunt u denken aan het niet goed durven opkomen voor zichzelf, het kind heeft (te) weinig zelfvertrouwen of doorziet groepscodes niet. In deze situatie kan bij de ouder ook extra hulp / trainingen voor hun kind worden aangekaart in belang van de sociaal emotionele ontwikkeling van hun kind.

Digitaal pesten

Het digitaal pesten speelt een steeds grotere rol. Dit gebeurt meestal in buitenschoolse situaties (leerlingen op IKC De Wijssel hebben in de regel geen mobieltjes mee naar school).
Hoewel de kinderen op school 'persoonlijk' geen gebruik maken van social media, speelt dit buiten de school natuurlijk wel een belangrijke rol. We besteden daarom op school, aandacht aan het verstandig omgaan met social media en bewustwording van de gevaren hiervan.
Wanneer er door kinderen of ouders wordt gemeld dat er sprake is van digitaal pesten, wordt dit door de groepsleerkracht met de anti-pest coördinator en eventueel directie/IBer besproken. In veel gevallen zal de groepsleerkracht de ouders op de hoogte stellen van problemen op het gebied van social media zodat ouders hier thuis extra alert op kunnen zijn en dit met kun kinderen kunnen bespreken.

Tips tegen digitaal pesten:

- Vertel aan je ouders dat digitaal pesten plaats vindt. Het is nooit jouw schuld dat een ander iets vervelends naar jou toestuurt op internet. Niemand heeft het recht om jou te pesten!
- Voor de ouders: sommige kinderen vertellen niet dat ze gepest worden via internet, omdat ze bang zijn dat ze niet meer mogen internetten. Maak duidelijk, dat uw kind gewoon mag blijven internetten!
- Bewaar alles wat met pesten te maken heeft op je computer als bewijsmateriaal.
- Reageer niet op het digitaal pesten. Ook niet gaan terugschelden.
- Blokkeer mensen die jou pesten op internet.
- Bij vervelende YouTube filmpjes lees de tips op de politiesite http://www.vraaghetdepolitie.nl/sf.mcgi?193.
- Meld (internet)pesten van medeleerlingen op school.

Bijlage 1

Kanjertraining

De Kanjertraining zorgt voor vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect.
De Kanjerregels gelden voor iedereen die betrokken is bij de school!

De Kanjertraining leert kinderen respectvol met zichzelf, elkaar en de school om te gaan. Van ouders en leerkrachten wordt verwacht dat zij - als zich problemen voordoen - oplossingen zoeken waar iedereen wat aan heeft en dat zij niet handelen uit irritatie, angst of onverschilligheid.

Als u als ouder voor deze school kiest, dan kiest u voor een school waar kinderen, leerkrachten, directie en ouders het verlangen hebben en hun best doen om respectvol met elkaar om te gaan. Als het even mis gaat spreken we elkaar daar op een rustige toon over aan.

Waarom de Kanjertraining?
Ouders en kinderen willen graag een veilige school, waar kinderen zichzelf kunnen zijn, zonder gepest of uitgelachen te worden.
De Kanjertraining geeft handvatten voor sociale situaties.

Kanjerregels
Tijdens de kanjertraining staan vijf regels centraal:
- we vertrouwen elkaar
- we helpen elkaar
- we werken samen, niemand speelt de baas
- we hebben plezier, niemand lacht uit
- we doen mee, niemand doet of blijft zielig

Wat leren kinderen bij de Kanjertraining?

• jezelf voorstellen / presenteren
• Iets aardigs zeggen
• Met gevoelens van jezelf en de ander kunnen omgaan
• Een compliment geven en ontvangen
• Ja en Nee kunnen zeggen
• Ja als je iets prettig vindt en Nee als je iets vervelend vindt
• Je mening durven geven zonder iemand te kwetsen
• Een ander durven vertrouwen en zelf te vertrouwen zijn

• Samenwerken
• Vriendschappen onderhouden
• Vragen stellen, belangstelling tonen
• Proberen de ander te begrijpen
• Kritiek durven geven en ontvangen
• Zelfvertrouwen/zelfrespect krijgen
• Leren stoppen met treiteren
• Uit een slachtofferrol stappen

De vier gedragstypen in de Kanjertraining
Kinderen gedragen zich verschillend in bepaalde situaties. De meeste kinderen zijn te vertrouwen. Ze zijn vriendelijk, behulpzaam, en op een leuke manier grappig of stoer. Maar het kan ook doorslaan. Dan gedragen kinderen zich te meegaand uit angst; lachen elkaar uit, of doen vervelend stoer. Aan de jongste kinderen wordt het als volgt uitgelegd:

De tijger (witte pet) is zichzelf, te vertrouwen, vriendelijk, behulpzaam en op een leuke manier grappig en stoer.

Het konijn (gele pet) gedraagt zich vriendelijk, netjes en inlevend, zonder witte pet trekt zij zich echter terug en doet bang.

Het aapje (de rode pet) gedraagt zich op een blijmoedige manier en heeft humor, zonder witte pet gaat hij echter meelopen en slooft hij zich uit.

De vlerk (de zwarte / blauwe pet) vertoont leiderschapsgedrag en durft initiatief te nemen. Zonder witte pet speelt hij echter de baas, zoekt hij ruzie en kan hij gaan pesten.